

โครงการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง

สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม)

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันพบว่ามีจำนวนผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังในประเทศไทยประมาณ 8 ล้านคน เป็นผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายเพิ่มจำนวนขึ้นถึงปีละ 17.6% (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ 2020) รัฐต้องสูญเสียทรัพยากรเป็นจำนวนมากในการดูแลรักษาผู้ป่วยกลุ่มนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้วยวิธีการบำบัดทดแทนไตโดยวิธีการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Hemodialysis : HD) เพื่อเป็นการประคับประคองให้ผู้ป่วยมีชีวิตได้ยาวนาน โดยช่วยให้ผู้ป่วยมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้มีการพัฒนาและขยายระบบการดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายด้วยวิธีการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมเป็นจำนวนมาก ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เหมาะสมกับจำนวนผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นอย่างรวดเร็ว

การดูแลรักษาผู้ป่วยกลุ่มนี้ต้องการการดูแลจากทีมสหสาขาวิชาชีพตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยการให้ความรู้และการชี้แนะ ในการปฏิบัติตัวอย่างเคร่งครัด ในการดูแลสุขภาพ และในขณะที่รับบริการการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ยังต้องจัดการเผื่อระวังและให้การพยาบาลอย่างใกล้ชิด เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ที่อาจรุนแรงถึงชีวิต หรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพในอนาคต ดังนั้นหากได้มีการจัดเตรียมบุคลากรทางการพยาบาลที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและเข้าใจถึงวิทยาการเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้การพยาบาลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ใช้วิธีบำบัดทดแทนไตโดยวิธีการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม เป็นอย่างดี จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและความปลอดภัยของผู้ป่วย อีกทั้งยังช่วยลดเศรษฐกิจในการดูแลรักษาพยาบาลในระดับประเทศชาติได้

ศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง และ ฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้ร่วมกับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม) ซึ่งใช้ต้นแบบจากหลักสูตรของสภาการพยาบาลฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560 เพื่อพัฒนาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพในการให้การพยาบาลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในนโยบาย และระบบบริการสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดทดแทนไต มีความรู้ และทักษะในการพยาบาลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะต่างๆจนถึงโรคไตระยะสุดท้ายที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตด้วยวิธีการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม สามารถประเมินปัญหา ป้องกันและจัดการกับความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยมีทักษะในการให้การพยาบาลและการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม สามารถใช้อุปกรณ์หรือเทคโนโลยีขั้นสูงที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องปลอดภัย ใช้สารสนเทศทางสุขภาพและหลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลบนพื้นฐานกฎหมายจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

วัตถุประสงค์เฉพาะ ภายหลังการฝึกอบรม เพื่อให้พยาบาลมีสมรรถนะดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ นโยบาย ระบบสุขภาพ เศรษฐศาสตร์สุขภาพ และจัดรูปแบบการพยาบาลผู้ป่วยโรคไตที่สอดคล้องกับระบบสุขภาพได้
2. มีทักษะในการประเมิน วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ ในผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังและผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมได้
3. มีทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้และเทคโนโลยีทางการแพทย์ในการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมบนพื้นฐานกฎหมาย จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ
4. จัดระบบการใช้อุปกรณ์และทรัพยากรอื่นๆ รวมทั้งการประสานงานในทีมเพื่อการดูแลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและครอบครัวในการเลือกวิธีการบำบัดทดแทนไต และจัดการสุขภาพตนเองได้

6. มีทักษะในการวิเคราะห์ หลักฐานเชิงประจักษ์และสารสนเทศทางสุขภาพ ในการพัฒนาคุณภาพการดูแลอย่างต่อเนื่อง

3. เป้าหมายผู้เข้าร่วม

3.1 คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มาจากทั่วประเทศ โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1.เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้น 1 จากสภาการพยาบาล
- 2.เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการพยาบาลผู้ป่วย ไม่ต่ำกว่า 2 ปี
- 3.เป็นผู้มีความประพฤติดีประวัติการทำงานดี มีความรับผิดชอบ
- 4.หากมีต้นสังกัดต้องได้รับการอนุมัติให้ลาศึกษาต่อจากผู้บังคับบัญชา
- 5.มีสุขภาพสมบูรณ์ไม่เป็นโรค และไม่ตั้งครรรภ์ตลอดหลักสูตรฯ อันจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและฝึกปฏิบัติ
- 6.ต้องมีภูมิคุ้มกันโรคติดต่อตามเกณฑ์ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (เอกสารแนบ) และต้องได้รับการฉีดวัคซีน covid-19 ครบ 2 เข็ม
- 7.ผ่านการคัดเลือกโดยการสอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์จากคณะกรรมการคัดเลือก (เป็นอันสิ้นสุด)

3.2 จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม รุ่นละ 14 คน

4. ผู้รับผิดชอบ

ศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง และฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ ร่วมกับ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่ปรึกษาโครงการ

1. พว.จันทร์ฉาย	แช่ตั้ง	หัวหน้าฝ่ายบริการพยาบาล โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	ที่ปรึกษา
2. ผศ.พญ.อุษณีย์	บุญศรีรัตน์	หัวหน้าหน่วยโรคไต สาขาวิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ที่ปรึกษา
3. ผศ.นพ.พงศ์ศักดิ์	दानเดชา	อาจารย์หน่วยโรคไต สาขาวิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ที่ปรึกษา
4. ผศ.พญ.พรเพ็ญ	แสงถวัลย์	อาจารย์หน่วยโรคไต สาขาวิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ที่ปรึกษา
5. พญ.สุวิภรณ์	วงศ์ประไพโรจน์	อาจารย์หน่วยโรคไต สาขาวิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ที่ปรึกษา
6. ผศ.ดร.ทิพมาส	ชิววงศ์	หัวหน้าสาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ที่ปรึกษา

คณะกรรมการดำเนินงาน

1. พว.สุภกร	บุษปวนิช	รักษาการแทนหัวหน้าพยาบาล ศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	ประธานโครงการ
2. ผศ.ดร.กันตพร	ยอดไชย	อาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	ประธานร่วมคนที่ 1
3. พว.พิลาสลักษณ์	จันทร์ไผ่	พยาบาลศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	ประธานร่วมคนที่ 2

4. รศ.ดร.กิตติกร	นิลมานัต	อาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	กรรมการ
5. อ.ทัศนีย์	ขาว	อาจารย์สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	กรรมการ
6. พว.พนิดา	เตชะโต	ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายบริการพยาบาล ด้านบริการทรัพยากรและสารสนเทศ โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	กรรมการ
7. พว.สายฝน	สุธาประดิษฐ์	พยาบาลศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	กรรมการ
8. พว.บุญยวีร์	เพียงรุ่งโรจน์	พยาบาลศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	กรรมการ
9. พว.พิทยา	มณี	พยาบาลศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	กรรมการ
10. น.ส.รัตจิรา	ศรีสอาด	ศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	เลขานุการ
11. น.ส.ชลดา	รัตนพันธ์	ศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	ผู้ช่วยเลขานุการ
12. น.ส.อรษา	ชูเชิด	ศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์	ผู้ช่วยเลขานุการ

5. ค่าลงทะเบียนและระยะเวลาการฝึกอบรม

5.1 ค่าลงทะเบียน 65,000 บาท/ท่าน

5.2 ระยะเวลาการอบรม วันที่ 2 สิงหาคม 2564 – 14 มกราคม 2565 รวม 24 สัปดาห์

วันที่ 2 สิงหาคม – 8 ตุลาคม 2564 ภาคทฤษฎี (10 สัปดาห์)

วันที่ 11 ตุลาคม – 17 ธันวาคม 2564 ภาคปฏิบัติ (10 สัปดาห์)

หลังฝึกอบรมครบ 20 สัปดาห์ ต้องปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลของพยาบาลเวชปฏิบัติทดแทนไต

(การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม) หรือ พยาบาลผู้เชี่ยวชาญไตเทียม อย่างน้อย 4 สัปดาห์

และปฏิบัติการการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม อย่างน้อย 50 รอบ

ระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2564 – 12 มกราคม 2565 (4 สัปดาห์)

5.3 วันที่ 13 มกราคม 2565 รับประกาศนียบัตร วันที่ 14 มกราคม 2565 ตรวจสอบเอกสารเตรียมส่งตัวกลับต้นสังกัด

5.4 ระยะเวลาการฝึกภาคปฏิบัติอาจมีการปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมกับสถานการณ์โรคระบาด covid-19

5.5 การเรียนภาคทฤษฎีอาจเป็นรูปแบบ online หรือ online ร่วมกับ onsite ตามสถานการณ์

6. การดำเนินการ/โครงสร้างของหลักสูตร

6.1 โครงสร้างหลักสูตร

6.1.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	18	หน่วยกิต
- ภาคทฤษฎี	11	หน่วยกิต
- ภาคปฏิบัติ	7	หน่วยกิต
วิชาภาคทฤษฎี 1 หน่วยกิต	= 15	ชั่วโมง
วิชาภาคปฏิบัติ 1 หน่วยกิต	= 60	ชั่วโมง

a(b-c-d) โดยที่

a หมายถึง จำนวนหน่วยกิตรวมทั้งหมด

b หมายถึง จำนวนชั่วโมงสอนทฤษฎี 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ เท่ากับ 1 หน่วยกิต

c หมายถึง จำนวนการฝึกปฏิบัติโดยกำหนด

- การฝึกในห้องปฏิบัติการโดย 2 ชั่วโมง / สัปดาห์ เท่ากับ 1 หน่วยกิต

- การฝึกปฏิบัติในหน่วยฝึกปฏิบัติ 4 ชั่วโมง / สัปดาห์ เท่ากับ 1 หน่วยกิต

d หมายถึง จำนวนชั่วโมงการศึกษาด้วยตนเอง โดยกำหนด

- การศึกษาด้วยตนเองภาคทฤษฎี 2 ชั่วโมง / สัปดาห์ เท่ากับ 1 หน่วยกิต

- การศึกษาด้วยตนเองภาคปฏิบัติ 1 ชั่วโมง / สัปดาห์ เท่ากับ 1 หน่วยกิต

6.1.2 จำนวนรายวิชาในหลักสูตร

วิชาแกน	2	หน่วยกิต	
วิชาที่ 1 นโยบายและระบบบริการสุขภาพ (Policy and health service system)			2(2-0-4)
วิชาบังคับของสาขาทางคลินิก	2	หน่วยกิต	
วิชาที่ 2 การประเมินภาวะสุขภาพขั้นสูงและการตัดสินใจทางคลินิกในผู้ป่วยโรคไต (Advanced health assessment and clinical Judgment for the patients with kidney disease)			2(1-2-3)
วิชาความรู้ความชำนาญเฉพาะสาขา	14	หน่วยกิต	
วิชาที่ 3 หลักพื้นฐานในการพยาบาลผู้ป่วยโรคไต (Essential nursing principle for patients with kidney disease)			3(3-0-6)
วิชาที่ 4 การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Nursing care for patients on hemodialysis)			2(2-0-4)
วิชาที่ 5 การพยาบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤตที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Nursing care for critically ill patients on hemodialysis)			2(2-0-4)
วิชาที่ 6 ปฏิบัติการจัดการสารสนเทศในการดูแลผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Practicum of data management in hemodialysis patients)			1(0-4-1)
วิชาที่ 7 ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Practicum of nursing for hemodialysis patients)			4(0-16-4)
วิชาที่ 8 ปฏิบัติการพยาบาลในผู้ป่วยภาวะวิกฤตที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Practicum of nursing for critically ill patients with hemodialysis)			2(0-8-2)

7. สถานที่เรียนและแหล่งฝึกปฏิบัติการพยาบาล

7.1 ภาคทฤษฎี

- ห้องเรียนคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ห้องเรียนคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์
- รูปแบบ online

7.2 ภาคปฏิบัติ

- ฝึกปฏิบัติการพยาบาลในศูนย์บำบัดทดแทนไตเรื้อรัง หออภิบาลผู้ป่วย รพ.สงขลานครินทร์ และหน่วยไตเทียม ที่ผ่านการรับรองจาก ตรต.
- เป็นศูนย์ฯที่ให้บริการผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาโรคไต ตลอดจนผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตชนิดต่างๆ เช่นการล้างไตทางช่องท้อง การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การผ่าตัดปลูกถ่ายไต ในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังและเฉียบพลัน ซึ่งทั้งหมดผ่านการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล และจากราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย

8. การประเมินผลตลอดหลักสูตร

เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

- 1) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องมีระยะเวลาการศึกษาอบรม ภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90
- 2) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องได้แต้มเฉลี่ยตลอดโปรแกรมการศึกษา ไม่น้อยกว่าระดับชั้น 2.50 ตามระเบียบการ วัตถุประสงค์และประเมินผลตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล
- 3) การวัดและประเมินผลการศึกษาของแต่ละวิชา กระทำเป็นระดับชั้น (Grade) 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายและค่าระดับชั้น (Grade Point) ดังนี้

ระดับชั้น	ความหมาย	ค่าระดับชั้น
A	ดียอดเยี่ยม	4
B ⁺	ดีมาก	3.5
B	ดี	3
C ⁺	พอใช้	2.5
C	อ่อน	2
D ⁺	อ่อนมาก	1.5
F	ตก (Fail)	0

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ